

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 maja 2021 r.

Pozycja 96

POSTANOWIENIE z dnia 15 kwietnia 2021 r. Sygn. akt Ts 61/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej W.B. w sprawie zgodności:

art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, ze zm.) „w zakresie, w jakim wyłącza możliwość złożenia skargi na przewlekłość postępowania w postępowaniu karnym wykonawczym dotyczącym udzielenia osobie skazanej warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty orzeczonej kary pozbawienia wolności oraz uzyskania rekompensaty z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej”, z art. 45 ust. 1, art. 77 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 30 marca 2020 r. (data nadania) W.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w H. (dalej: Areszt Śledczy), 19 czerwca 2019 r. skarżący wystąpił do Sądu Okręgowego w B. (dalej: Sąd Okręgowy) z wnioskiem o udzielenie mu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary, zarejestrowanym pod sygn. akt [...]. W sprawie wyznaczono termin posiedzenia na 2 października 2019 r., a następnie go odwołano. Kolejny termin wyznaczono na 27 listopada 2019 r. i tego samego dnia Sąd Okręgowy postanowił warunkowo zwolnić skarżącego z odbywania kary. Pismo z nakazem warunkowego zwolnienia sąd skierował do Aresztu Śledczego 5 grudnia 2019 r.

3 grudnia 2019 r. obrońca skarżącego wniósł do Sądu Apelacyjnego w B. (dalej: Sąd Apelacyjny) skargę na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Okrę-

gowym (sygn. jw.), żądając stwierdzenia jego przewlekłości i przyznania skarżącemu z tego tytułu kwoty 20 000 zł. Postanowieniem z 23 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]) Sąd Apelacyjny pozostawił skargę bez rozpoznania. Wyjaśnił, że „w aktualnym, obowiązującym od dnia 6 stycznia 2017 r. stanie prawnym, postępowanie o udzielenie warunkowego przedterminowego zwolnienia nie może być przedmiotem skargi o stwierdzenie przewlekłości postępowania”.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 6 października 2020 r. skarżący został wezwany do usunięcia, w terminie 7 dni od daty jego doręczenia, braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wskazanie adresu skarżącego; 2) doręczenie: a) czterech egzemplarzy pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, określającego dokładnie sprawę, do której zostało udzielone, b) oryginału albo poświadczonego za zgodność z oryginałem odpisu koperty, w której doręczono skarżącemu przesyłkę pocztową nr [...], zawierającą postanowienie Sądu Apelacyjnego w B. z 23 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]) – pod rygorem wydania postanowienia o odmowie nadania skardze dalszego biegu.

W piśmie z 19 października 2020 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego wezwania.

Zdaniem skarżącego kwestionowany przepis pozbawia go możliwości złożenia skargi na naruszenie prawa do rozpatrzenia bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy w postępowaniu w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia orzeczonej kary, czym zamyka mu drogę sądową dochodzenia jego praw (art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji), a w konsekwencji pozbawia możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych związanych z ewentualnym przewlekłym procedowaniem w jego sprawie. Jak podał skarżący, „finalnie zdaniem sądu uprawniony był do skorzystania z dobrodziejstwa warunkowego przedterminowego zwolnienia, jednakże faktycznie opuścił zakład karny na jeden dzień przed końcem kary”.

Skarżący podnosi ponadto, że zaskarżony przepis godzi w zasadę równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji). Brak jest bowiem, jego zdaniem, podstaw do rozróżnienia kategorii spraw określonych w art. 1 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 523, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 53; dalej: k.k.w.) od innych spraw karnych czy cywilnych i ograniczenia osobie skazanej prawa do zbadania, czy w jego sprawie, prowadzonej na podstawie k.k.w., dotyczącej pozbawienia go wolności i realizacji prawa do skorzystania z warunkowego przedterminowego zwolnienia, nie doszło do przewlekłości postępowania. Jak wskazał, prawo do sądu „jest prawem podmiotowym, które przysługiwać winno każdej osobie niezależnie od tego, czy jest pozbawiona wolności czy też nie” (s. 5 skargi). Powołując się na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego podniósł, że ograniczenia wskazane w art. 31 ust. 3 Konstytucji, które faktycznie zamykałyby obywatelowi drogę do sądu, należy uznać za niekonstytucyjne.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna stanowi, zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji, szczególny środek ochrony konstytucyjnych wolności lub praw, które zostały naruszone przez wydanie w sprawie skarżącego orzeczenia na podstawie zaskarżonej normy. Powołany przepis Konstytucji wyznacza przesłanki dopuszczalności skargi konstytucyjnej. Jak stanowi art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu,

gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, bądź gdy nie usunięto w terminie braków formalnych skargi (art. 61 ust. 4 pkt 1-3 u.o.t.p.TK).

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki formalne przekazania jej do rozpoznania merytorycznego.

2.1. Skarga konstytucyjna została sporządzona w imieniu skarżącego przez umocowanego adwokata (art. 44 ust. 1 u.o.t.p.TK).

2.2. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), gdyż postanowienie Sądu Apelacyjnego w B. z 23 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]) jest prawomocne i nie przysługują od niego zwykle środki zaskarżenia.

2.3. Dochowany został trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK), bowiem odpis wymienionego wyżej postanowienia został doręczony skarżącemu 30 grudnia 2019 r., a skarga została wniesiona do Trybunału 30 marca 2020 r.

2.4. Skarżący kwestionuje art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.; dalej: ustawa), zgodnie z którym niedopuszczalne jest wnoszenie skarg na przewlekłość postępowania w sprawach prowadzonych na podstawie kodeksu karnego wykonawczego, chyba że sprawa dotyczy obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę albo nawiązki orzeczonej na rzecz pokrzywdzonego. Istotą zarzutu niekonstytucyjności zaskarżonego przepisu jest niedopuszczalność wniesienia skargi na przewlekłość postępowania karnego wykonawczego, dotyczącego udzielenia osobie skazanej warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Kwestionowanemu przepisowi skarżący zarzuca ponadto, że „wyłącza możliwość (...) uzyskania rekompensaty z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej” (*petitum* skargi) i „narusza prawo do wynagrodzenia za szkodę, jaką poniósł w związku z niezgodnym z prawem działaniem władzy publicznej” (s. 3 skargi). Nie oznaczył jednakże normy konstytucyjnej, która miałaby stanowić wzorzec kontroli zaskarżonego przepisu w powołanym zakresie. Kierując się zasadą *falsa demonstratio non nocet*, zgodnie z którą kluczowe znaczenie ma istota sprawy, a nie jej oznaczenie, należałoby przyjąć, że wolą skarżącego jest uczynienie wzorcem kontroli – poza przepisami przez niego powołanymi – również art. 77 ust. 1 Konstytucji, statuującego zasadę odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez organy władzy publicznej w wyniku ich bezprawnych działań (bezczynności) w zakresie wykonywania zadań publicznych. Wzorzec ten musiałby jednakże zostać potraktowany jako nieadekwatny. Kwestią sporną w sprawie, w związku z którą wniesiono skargę do Trybunału, było ustalenie, czy skarżącemu przysługuje prawo wniesienia skargi na przewlekłość w postępowaniu karnym wykonawczym, a nie to, czy skarżący w związku z działaniami władz publicznych poniósł szkodę.

Ustosunkowując się natomiast do powołanego przez skarżącego w uzasadnieniu skargi art. 31 ust. 3 Konstytucji, Trybunał przypomina, że naruszenie tej normy ma miejsce tylko w sytuacji, w której doszło do ingerencji w treść wolności lub prawa gwarantowanych w innych przepisach ustawy zasadniczej. Ostatnia ze wskazanych kwestii może podlegać w tej sprawie badaniu przez Trybunał w postępowaniu właściwym. Dopiero po jej rozstrzygnięciu dopuszczalna będzie ewentualnie analiza pozwalająca stwierdzić, czy nastąpiło naruszenie

samego art. 31 ust. 3 Konstytucji. Przepis ten nie formułuje bowiem samoistnego prawa o randze konstytucyjnej i zawsze musi być współstosowany z innymi normami Konstytucji.

2.5. Po przeprowadzeniu wstępnej analizy skargi konstytucyjnej Trybunał stwierdza, że skarżący określił przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK), wskazał, które przyśługujące mu konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – jego zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK), a także uzasadnił sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK). W ocenie Trybunału zarzuty te nie są oczywiście bezzasadne.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu.